

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ &
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΤΗΛ.: 2106411526

Αθήνα, 28-2-2022

Αριθ. Πρωτ. 1804

Αριθ. Εγκυκλίου 4

Προς

Τους κ.κ. Εισαγγελείς Εφετών της Χώρας

και δι' αυτών προς

τους κ.κ. Εισαγγελείς Πρωτοδικών της περιφέρειάς τους

Θέμα: Απόφαση του ΕΔΔΑ από 18-3-2021 στην προσφυγή Λοϊζου κατά Ελλάδας – Γενικές Οδηγίες προς αποφυγή συναφών παραβιάσεων της ΕΣΔΑ

Με αφορμή την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), που δημοσιεύθηκε την 18-3-2021, επί της υπ' αριθμ. 17789/16 προσφυγής (υπόθεση Λοϊζου κατά Ελλάδας), και προκειμένου να συμβάλουμε στην αποφυγή συναφών παραβιάσεων του άρθρου 5 § 4 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) αναφορικά με το δικαίωμα στην προσωπική ελευθερία και ασφάλεια, κρίνουμε αναγκαίο, στο πλαίσιο

της εκ των διατάξεων των άρθρων 19 §§ 1 στοιχ. γ, 2 και 24 § 5 στοιχ. α του ΚΟΔΚΔΛ αρμοδιότητάς μας, να προβούμε στις ακόλουθες επισημάνσεις, απευθύνοντας συνάμα σχετικές γενικές οδηγίες.

Σύμφωνα με την (παραβιασθείσα) διάταξη του άρθρου 5 § 4 της ΕΣΔΑ *«Πάν πρόσωπον στερούμενον τῆς ἐλευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ἢ κρατήσεως ἔχει δικαίωμα προσφυγῆς ἐνώπιον δικαστηρίου, ἵνα τοῦτο ἀποφασίσῃ ἐντός βραχείας προθεσμίας ἐπὶ τοῦ νομίμου τῆς κρατήσεώς του καί διατάξῃ τήν ἀπόλυσίν του ἐν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως»* (βλ. ερμηνευτική και νομολογιακή προσέγγιση της διάταξης από τον Β. Πετρόπουλο σε Ι. Σαρμά – Ξ. Κοντιάδη – Χ. Ανθόπουλου, ΕΣΔΑ, κατ' άρθρο ερμηνεία, 2021, σελ. 239-240). Περίπτωση τέτοιας «προσφυγής» του προσωρινά κρατουμένου κατηγορουμένου, που εντάσσεται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 5 § 4 της ΕΣΔΑ, αποτελεί αναμφίβολα και η προβολή «αντιρρήσεων» ως προς τη συμπλήρωση των νομίμων ορίων προσωρινής κράτησης, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 292 § 5 ΚΠΔ (287 § 5 του προϊσχύσαντος ΚΠΔ). Στο εθνικό δίκαιο, ο Έλληνας νομοθέτης έχει προβλέψει ότι η σύνταξη της εισαγγελικής πρότασης επί προσφυγής του προσωρινά κρατουμένου κατηγορουμένου κατά του εντάλματος προσωρινής κράτησης και η εισαγωγή της στο δικαστικό συμβούλιο πρέπει να γίνεται **χωρίς χρονοτριβή** (άρθρ. 290 § 1 εδ. γ ΚΠΔ) και συνάμα έχει καθιερώσει

σύντομες προθεσμίες για τις δικονομικές ενέργειες που σχετίζονται με τον δικαστικό έλεγχο της διάρκειας της προσωρινής κράτησης (άρθρο 292 §§ 1, 2, 3 ΚΠΔ). Για την ταυτότητα του λόγου, η ίδια ταχύτητα εισαγγελικής ενέργειας (δηλαδή η χωρίς χρονοτριβή σύνταξη της εισαγγελικής πρότασης) πρέπει να επιδεικνύεται και στην περίπτωση της εισαγωγής των αντιρρήσεων του άρθρου 292 § 5 ΚΠΔ στο αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο. Το ζήτημα αυτό υπήρξε αντικείμενο της δικανικής κρίσης του ΕΔΔΑ στην εν θέματι απόφασή του, σύμφωνα με την οποία καταφάσκει παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της ΕΣΔΑ διότι ο προσφεύγων προσωρινά κρατούμενος κατέθεσε τις αντιρρήσεις του στις 8-5-2015, η εισαγγελική πρόταση συντάχθηκε και εισήχθη στο αρμόδιο συμβούλιο εφετών στις 4-9-2015, το δε δικαστικό συμβούλιο εξέδωσε το βούλευμά του επί των αντιρρήσεων στις 16-9-2015. Είναι προφανές ότι η συνολική διάρκεια της διαδικασίας, τεσσάρων μηνών και οκτώ ημερών (εκ των οποίων 3 μήνες και 27 ημέρες αναλώθηκαν μέχρι να συνταχθεί η πρόταση του αρμόδιου εισαγγελικού λειτουργού) δεν εναρμονίζεται με την «εντός βραχείας προθεσμίας» δικαστική κρίση, την οποία επιτάσσει η διάταξη του άρθρου 5 § 4 της ΕΣΔΑ.

Συνακόλουθα, κρίνουμε απαραίτητο να τονίσουμε και πάλι, όπως και σε ανάλογη περίπτωση κατά το πρόσφατο παρελθόν (βλ. ΕγκΕισΑΠ 10/2019, ΠοινΧρ 2019, 713 και ΠοινΔικ 2019, 1225), ότι όταν κρίνεται ζήτημα προσωρινής κράτησης, κατόπιν

αντιρρήσεων, προσφυγής ή αιτήσεως του προσωρινά κρατουμένου κατηγορουμένου πρέπει, έναντι των άλλων υπηρεσιακών υποχρεώσεων του αρμόδιου εισαγγελέα, να δίδεται απόλυτη προτεραιότητα στη σύνταξη της εισαγγελικής πρότασης ώστε να επιτυγχάνεται η άμεση εισαγωγή της υπόθεσης στο δικαστικό συμβούλιο προκειμένου να εκδοθεί (με την ίδια οφειλόμενη ταχύτητα) το σχετικό βούλευμα. Εν προκειμένω, μείζονα ευθύνη φέρει ο εισαγγελικός λειτουργός, στον οποίον έχει ανατεθεί η συγκεκριμένη υπηρεσιακή ενέργεια, όμως είναι αυτονόητη και η υποχρέωση του διευθύνοντος την Εισαγγελία (Εφετών ή Πρωτοδικών, κατά περίπτωση), μετά τη χρέωση του δικογράφου να μην εφησυχάζει, αλλά να παρακολουθεί (δια των αρμοδίων γραμματέων) την ταχύτητα διεκπεραίωσης, να ελέγχει τυχόν ολιγωρία και (όταν παρίσταται ανάγκη) να απευθύνει τις δέουσες συστάσεις προς τον χρονοτριβούντα υφιστάμενό του. Ενδεχόμενη υπαίτια αδράνεια, εκτός του ότι συνιστά πειθαρχικώς ελεγκτέα συμπεριφορά για αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην εκτέλεση των εισαγγελικών καθηκόντων (άρθρ. 91 §§ 1,2 περ. ε ΚΟΔΚΔΛ), αμαυρώνει την εικόνα καλής λειτουργίας της αντίστοιχης Εισαγγελίας και της Ελληνικής Δικαιοσύνης γενικότερα και εκθέτει τη Χώρα μας στον κίνδυνο να συρθεί εκ νέου ενώπιον του ΕΔΔΑ. Μόνον η κατά τον προεκτεθέντα τρόπο εφαρμογή των διατάξεων του ΚΠΔ από τους εισαγγελείς, με την απαιτούμενη ταχύτητα στην άσκηση των εν λόγω καθηκόντων τους, μπορεί να θεωρηθεί συμβατή με το γράμμα και το

πνεύμα της διάταξης του άρθρου 5 § 4 της ΕΣΔΑ, που κατοχυρώνει το δικαίωμα του προσωρινά κρατουμένου για έλεγχο της νομιμότητας της προσωρινής κράτησης εντός βραχείας προθεσμίας (à bref délai) και μειώνει την πιθανότητα συναφών δυσμενών για την Ελλάδα αποφάσεων του ΕΔΔΑ.

Σημειώνεται ότι το ΕΔΔΑ, με την εν λόγω απόφασή του, διαπίστωσε ότι υπήρξε παραβίαση και της παραγράφου 3 του άρθρου 5 της ΕΣΔΑ, ωστόσο αντιπαρήλθαμε τον σχετικό προβληματισμό διότι το κρίσιμο ζήτημα, που το Δικαστήριο εξέτασε ως προς το σκέλος αυτό, αφορούσε τη διάταξη του άρθρου 3 § 10 Ν. 2408/1996, θεσπισθείσα υπό τον προϊσχύσαντα Ποινικό Κώδικα, ο οποίος προέβλεπε τη μετατροπή της στερητικής της ελευθερίας ποινής σε χρηματική, θεσμός που καταργήθηκε από 1-7-2019, με τη θέση σε ισχύ του νέου ΠΚ (Ν. 4619/2019).

Οι κ.κ. Διευθύνοντες τις Εισαγγελίες Εφετών της Χώρας, εκτός από την κοινοποίηση της παρούσας στους εισαγγελικούς λειτουργούς της περιφέρειάς τους, παρακαλούνται να ασκούν τη δέουσα εποπτεία για την τήρησή της.

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου

Δημήτριος Παπαγεωργίου

ΚΟΙΝΟΠΟΙΕΙΤΑΙ:

- 1) Υπουργείο Δικαιοσύνης
- 2) Νομικό Συμβούλιο του Κράτους – Γραφείο Εκτέλεσης
Αποφάσεων Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του
Ανθρώπου

Σ.Μ./